

AKO ZVLÁDNUŤ BOJ S NEŽELANÝM HOSŤOM

PRÍRUČKA
O
KLIeŠŤOCH

Mgr. Reptová Katarína
SESTRičKA ONLINE

AKO ZVLÁDNUŤ BOJ S NEŽELANÝM HOSTOM?

PRÍRUČKA O KLIEŠTOCH

Mgr. REPTOVÁ KATARÍNA

Leto so sebou prináša veľa nástrah, na ktoré je dôležité byť pripravený. Rodiny trávia veľa času vonku, deti skúšajú prekonávať svoje limity, a tak je to správne.

ALE....

Čo ak si na potulkách prírodou, z pikniku na lúke, alebo aj z detského ihriska prinesiete domov **neželaného host'a**?

Host'a, ktorého nikto nepozval a ani ste si nevšimli, že si na vás sedí a cicia vašu krv.

Tým host'om nie je nikto iný, ako **KLIEŠŤ**

Táto príručka vznikla preto, že ako **SESTRÍČKA ONLINE** od vás často dostávam otázky:

- Ako dlho musí byť prisatý, aby na vás alebo vaše dieťa niečo preniesol?
- Ako dlho trvá, kým sa prejaví ochorenie?
- Aké sú príznaky Lymskej boreliózy a kliešťovej encefalitídy?
- Aká je prvá pomoc pri prisatom kliešťovi?
- Ako sa pred ním chrániť?
- Existuje vôbec nejaká prevencia na zabránenie prisatia?
- Je očkovanie proti kliešťovej encefalitíde efektívne?
- Kedy je najlepšie očkovať?

Na všetky tieto otázky dostanete odpovede práve v nasledujúcich riadkoch.

Podme si teda povedať o jednotlivých častiach viac.....

❖ ČO JE TO KLIEŠŤ, AKO SA NA NÁS PRISAJE A JE VÔBEC TAKÝ NEBEZPEČNÝ?

KLIEŠŤ OBYČAJNÝ (IXODES RICINUS)

- je najrozšírenejším druhom u nás a v Európe a živí sa cicaním krvi z tela hostiteľa
- má niekoľko štádií (larva, nymfa, dospelý jedinec) a **v každej svojej fáze je nositeľom** rôznych vírusov, baktérií alebo parazitov

Obrázok je iba informatívny, veľkosti sa môžu podstatne meniť v závislosti od druhu kliešťa.

https://www.uvzsr.sk/docs/letaky/letak_kliesť_verejnost.pdf

- Kliešť **nepadá zo stromu**, vyskytuje sa najmä v trávach, na lúkach, v nízkych krovinách, v listnatých a zmiešaných lesoch. Ale môžete si ho priniesť aj z ihriska či mestského parku.
- Má rád vlhké a teplé prostredie, takže si ho môžete priniesť aj od výletu k rybníku či od brehu rieky.
- Chytiť ho môžete od marca do novembra, i keď v súčasnosti aj počas teplejšieho februára.
- Niektoré oblasti na Slovensku sú s vyšším výskytom infikovaných kliešťov, preto je fajn sa týmto oblastiam vyhnúť, príp. sa častejšie kontrolujte (informáciu každoročne podáva Úrad verejného zdravotníctva, Slovenský hydrometeorologický ústav)

Prečo ho necítite?

To, že po vás lezie necítite preto, že má na nohách vankúšiky, ktoré zjemňujú jeho pohyb po vašom tele.

Prečo necítite, že sa prisaje?

Prisatie je vlastne narezanie/narušenie kože. Cez tento otvor sa dostane jeho hlavička pod vašu kožu. Toto "narezanie" necítite preto, že kliešť má vo svojich slinných žľazách anestetikum, ktoré miesto dočasne znecitlivie.

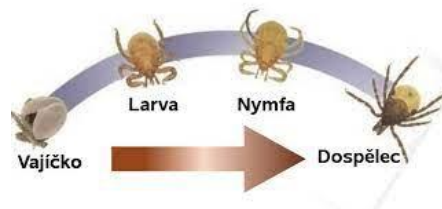
Slinné žľazy obsahujú aj antihistaminikum, takže ho nemôžete ani cítiť svrbenie, keď je na vás prisatý a parazituje na vás.

Slinné žľazy obsahujú aj bioaktívne látky, ktoré po prisatí vypúšťajú, rozširujú sa cievky, krv začne rýchlejšie prúdiť. Tieto bioaktívne látky obsahujú látky, ktoré potláčajú samotný imunitný systém, a preto môžete byť náchylnejší na vstup mikrobov, ktoré kliešť so sebou nesie.

Kliešť má tieto látky preto, že prechádza z ľudí na zvieratá a naopak. Počas svojho života vystrieda viacerých hostiteľov.

Kliešť si svojich hostiteľov vyberá. Neprisaje sa na každého. Na človeka sa dostane, no vďaka jeho čuchovým vnemom zistí, že tento hostiteľ nie je "to pravé orechové", stiahne nožičky a odpadne.

Niekedy si prisatého kliešťa ani nemusíte všimnúť, pretože v ranných štádiách svojho rastu je kliešť (jeho larva) bledej farby. Po nasatí sa odcucne a hľadá si ďalšieho hostiteľa.

Kde je pre kliešťa ideálne miestečko na úkryt?

Väčšinou si vyberá miesta, kde je jemnejšia koža, kde je teplo a kľud. U detí je to najmä za ušami, na krku, v slabinách, v podkolennej jamke, u žien pod prsiami, v podpazuší, ale aj na nohách, či vo vlasatej časti hlavy.

❖ ČO MÔŽE KLIEŠŤ SPÔSOBIŤ?

Tým, že počas svojho života kliešte migrujú a parazitujú na viacerých hostiteľoch, nesú so sebou množstvo baktérií, vírusov a parazitov, ktoré sa u zvierat prejavíť nemusia, no v našom tele môžu spôsobiť závažnú infekciu.

ČAS, ktorý na hostiteľovi kliešť strávi, je rozhodujúci z hľadiska rizika prenosu infekcie.

Najčastejšie prenáša tieto ochorenia:

Lymeská borelióza

Kliešťová encefalitída alebo meningoencefalitída

Tularémia

Rickettsióza

Anaplazmóza

Babezióza

Tu si povieme viac iba o prvých dvoch, keďže ostatné ochorenia sú veľmi raritné.

➤ LYMSKÁ BORELIÓZA (LB)

- má klinicky miernejšie akútne príznaky, no ak nie je primerane liečená, prechádza do chronického štádia často s trvalými následkami
- spôsobuje ju **baktéria Borrelia burgdorferi**, ktorá sa do tela dostáva zo slín, kam sa presúvajú z črevnej steny kliešťa, preto sa touto baktériou môže hositeľ nakaziť vtedy, ak je kliešť prisatý viac ako 24 hodín, pretože určitý čas trvá presun baktérie z črevnej steny do slín kliešťa
- prejavuje sa na viacerých orgánoch tela - najčastejšie prejavy sú na koži, postihuje srdce, svaly a kĺby a spôsobuje neurologické zmeny

MÁ 3 ŠTÁDIÁ:

- **Prvé štádium - Včasná lokalizovaná infekcia**

- až 50% ľudí ňou prejde nepozorovane

Prejavuje sa ako **ERYTHEMA MIGRANS**

- červená škvrna, ktorá sa zväčšuje a v strede bledne,
- veľká je viac ako 5 cm,
- má mapovitý tvar,
- na tele sa premiestňuje,
- nemusí sa objaviť iba v mieste prisatia, ale kdekoľvek na tele, aj na tvári alebo vo vlasatej časti. Najmä vo vlasatej časti ju nemusíme vidieť celú, ale iba časť, ktorá zasahuje do tváre a pod.
- nie je bolestivá a nesvrbí vôbec alebo len veľmi mierne,
- miesto nie je vyvýšené,
- miesto môže byť mierne teplejšie ako okolitá koža
- Objavia sa aj príznaky chrípky - bolesť svalov, kĺbov, únava, bolesť hlavy, mierne zvýšená teplota a zväčšené lymfatické uzliny.
- (obrázky si pozrite nižšie v texte)

- **Druhé štádium - Včasná diseminovaná infekcia**

- objavuje sa rádovo **týždne až mesiace (1 - 4 mesiace) od prisatia kliešťa** (tak buďte opatrný, ak dieťa malo kliešťa v lete, no príznaky môžu nastať cez zimu. Preto je nutné myslieť na to, že dieťa počas leta malo prisateho kliešťa.
- zaťažuje celý organizmus

Prejavuje sa ako:

1. **Kožná forma - BORELIOVÝ LYMFOCYTÓM**

- nebolestivé zdúrenie sfarbené do fialova
- objavuje sa najmä na ušnom boltci, ale aj v oblasti prsnej bradavky, na nose, u chlapcov na miešku. Vyskytuje sa viac u detí ako u dospelých. (obrázky si pozrite nižšie v texte)

2. Neuroborelióza

- postihnutie nervového systému,
- u detí najčastejšie prebieha ako **jednostranná obrna tvárového (lícneho) nervu** (ovisne jedna polovica tváre), viditeľné najlepšie poklesom ústneho kútika

3. Postihnutie srdca - lymfská karditída

- prejavuje sa ako porucha srdcového rytmu, veľmi zriedkavo sa objavuje aj zápal srdcového svalu - myokarditída

4. Očná forma lymfskej boreliózy

- prejavuje sa spočiatku ako zápal spojiviek - konjunktivitída, neskôr svetloplachosť či začervenanie očí

• Tretie štádium - Neskorá perzistentná infekcia

- ak sa ochorenie nelieči, **po niekoľkých mesiacoch až rokoch** hrozí ochorenie kĺbov a nervov, srdca a prechádza do chronicity

POST LYME SYNDROM

- aj po liečbe lymfskej boreliózy u 10 - 20% pacientov pretrvávajú zdravotné ťažkosti aj viac ako 6 mesiacov
- ide najmä o *únavu, bolesti svalov a zhybov, mierna porucha kognitívnych funkcií* (dieťa zabúda, je "spomalené")

Diagnostika LB

- pre diagnostiku je dôležitá **informácia o prítomnosti kliešťa v posledných 21 dňoch** a neskôr vyšetrenie z krvi na prítomnosť protilátok, ktoré sa dajú v sére zistiť po 3 - 5. týždňoch od prisatia, príp. môžete dať vyšetriť odstráneného kliešťa, ak ste si ho zalepili do lepiacej pásky a ponechali

Liečba LB

- liečba je *dlhodobá* (aj viac ako 6 týždňov),
- lieči sa **antibiotikami** a ak sú zreteľné príznaky vo forme Erytema migrans či boreliového lymfocytómu, nie je potrebné sérologické vyšetrenie a liečba by mala byť začatá okamžite

Prevencia LB

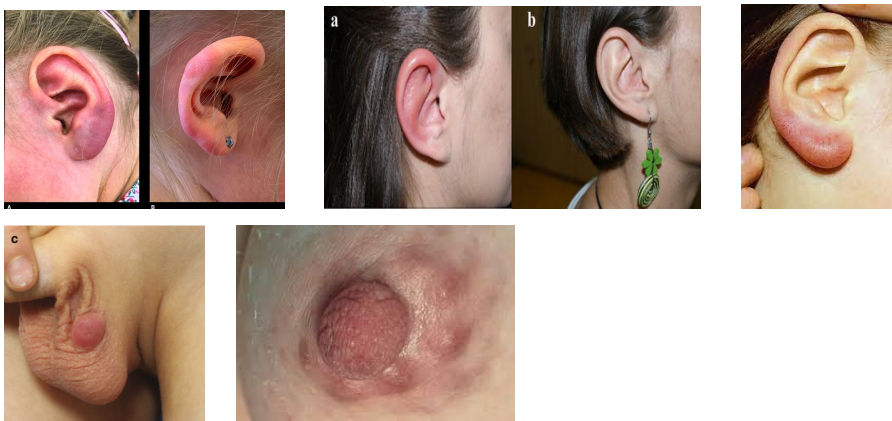
- **je iba včasné odstránenie kliešťa**,
- očkovanie neexistuje
- po prekonaní ochorenia sa NEvytvára doživotná imunita voči ochoreniu, čo znamená, že ju môže človek dostať viackrát za život

ERYTHEMA MIGRANS (foto)

(Odkazy na obrázky sú v ZDROJOCH na konci príručky, sú stiahnuté z odborných článkov)
ĎAKUJEM MAMINKE SILVII, že mi dovolila uverejniť fotky jej syna

BORELIOVÝ LYMFOCYTÓM (foto)

(Odkazy na obrázky sú v ZDROJOCH na konci príručky, sú stiahnuté z odborných článkov)

➤ **KLIEŠŤOVÁ ENCEFALITÍDA (Kliešťový zápal mozgu)** **alebo KLIEŠŤOVÁ MENINGOENCEFALITÍDA**

- **vírus** sa do tela hostiteľa dostáva zo slín kliešťa a **na jeho prenos stačí pár minút**
- infikujete sa od prisatého kliešťa, no vo veľmi zriedkavých prípadoch aj z nepasterizovaného mlieka od infikovaného zvierata (kravské, ovčie alebo kozie mlieko a syry)
- **inkubačná doba je 7 - 14 dní** po uštipnutí kliešťom
- u detí postihuje vírus viac mozgové obaly - kliešťová meningitída, preto je priebeh častokrát miernejší ako u dospelých, ktorým vírus borelie napáda mozog - vznikne zápal mozgu - kliešťová encefalitída.

PREBIEHA V 2 ETAPÁCH

- **Prvá etapa**
 - prejavuje sa ako **ľahká chrípka s črevnými ťažkosťami a nechutenstvom**,
 - trvá asi 4-5 dní
 - Sú to: bolesti hlavy, únava, horúčka, bolesti svalov a kíbov
 - tieto príznaky po pár dňoch odznejú a nastáva kludová bezpríznaková fáza
 - u niektorých ľudí sa v tejto fáze neprejavia žiadne známky ochorenia - majú tzv. bezpríznakové obdobie
 - Ak sa príznaky chrípky prejavia počas leta, kedy sú chrípky menej časté, je jednoduchšie identifikovať, že ide o kliešťovú encefalitídu. Ak sa objaví "chrípka" v lete a vy viete, že vaše dieťa malo kliešťa, je nutné navštíviť lekára OKAMŽITE.
- **Druhá etapa**
 - **po 2-3 týždňoch bez príznakov**, nastupuje druhé štádium, ktoré býva oveľa závažnejšie a postihuje centrálny nervový systém
 - prejavuje sa prudkými prejavmi, kedy sú najmä **vysoké horúčky nad 38°C**, *bolesť hlavy, svetloplachosť*, meningeálne príznaky - stuhnutá šija (dieťa nedá bradu na krk, príp. v leže nezdvihne nohy nad podložku), zmätenosť, dezorientácia, poruchy spánku, poruchy pamäte, závrate, tras svalov, poruchy vedomia

Diagnostika

- je na základe príznakov ochorenia, údají o prisatom kliešti a serologické vyšetrenie na protilátky

Liečba

- keďže ide o vírusovú infekciu, liečba je čisto **symptomatická**, dieťa je väčšinou hospitalizované
- **ak dôjde k rozsiahlemu zápalu mozgu, ochorenie môže byť aj smrteľné!!!**

Komplikácie

- trvalé následky môžu nastať u detí aj dospelých
- sú to: *pretrvávajúce bolesti hlavy, zmeny v chovaní, ochrnutie končatín, poruchy koncentrácie, znížená výkonnosť, depresie*

<https://www.pozornakliesta.sk/vsetko-o-kliestovej-encefalitide>

	Lymská borelióza	Kliešťová encefalitída
Patogén	Borrelia burgdorferi (baktéria)	Vírus klieštovej encefalitídy
Umiestnenie patogénu	Stredná časť čreva	Slinné žľazy
Čas prenosu	Približne 36 – 48 hodín po prichytení	Ihneď po prisatí
Liečba	Antibiotiká	Žiadna kauzatívna
Dostupná vakcína	Nie	Áno

<https://zdravie.pravda.sk/zdravie-a-prevencia/clanok/620246-lymska-borelioza-a-kliestova-encefalitida-nie-vzdy-pomozu-antibiotika/>

❖ AKÁ JE PRVÁ POMOC?

Začnime tým, čo **NEMÁTE ROBIŤ!**

- na kliešťa nikdy **nedávajte oleje, krémy** a nevyťahujte ho holými rukami, resp. si ihneď po manipulácii s ním, dôkladne umyte ruky vodou a mydlom alebo dezinfekciou

Prečo?

Pretože ak aplikujete na kliešťa oleje či krémy, on sa začne dáviť a vypudzuje zo seba toxíny, ktoré sa dostávajú do nášho tela.

Je jedno, akú pomôcku a akú techniku zvolíte je to len na vás.

Točenie však nemá význam, to je už dosť zastaralý spôsob.

Najdôležitejšie je:

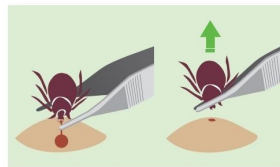
KLIEŠŤA ČO NAJSKÔR VYBRAŤ!!!

Kliešťá je potrebné vybrať čo najskôr mechanicky s použitím pinzety, kliešťov, háčikov, karty na to určených, môžete použiť aj rovnaké kliešte, ako používate u vašich domácich miláčikov (obrázky pod textom). Na trhu je veľké množstvo pomôcok na vybratie kliešťá, preto je len na vás, pre ktorý sa rozhodnete.

➤ AKO HO SPRÁVNE VYBRAŤ?

1. Ak máte k dispozícii rukavice, tak si ich navlečte. Čo je ale veľmi zriedkavé, keďže ich zrejme so sebou do prírody nenosíte (ani ja to nerobím, a to som zdravotník ;-))
2. Na miesto nastriekajte dezinfekciou.
3. **Chyťte kliešťá čo najbližšie k pokožke do pinzety a vytiahnite kliešťá kolmo nahor von.** Použiť môžete aj vatovú tyčinku, ktorú namočte vo vode, dezinfekcii alebo ju jednoducho nasliníte a kliešťá kývavými alebo krúživými pohybmi dostaňte von.

5. Následne opäť miesto umyte vodou a mydlom alebo prestriekajte dezinfekčným roztokom.

Ako vybrať kliešťá pomocou vatovej tyčinky - video je v angličtine, pre spustenie kliknite na odkaz: <https://youtu.be/vXkJVRScLQc>

TIP:

Ak vidíte, že kliešť je **už nacucaný**, znamená to, že už je v koži zrejme prisatý dlhšiu dobu. Vtedy **uprednostnite pinzetu** pred vatovou tyčinkou, pretože môže mať okolo kusadiel vytvorenú tzv. cementovú chrastu a kliešť ide von ťažšie.

POZOR!

Ak sa vám kliešťá **nepodarí vybrať celého**, nie je to žiadna tragédia. **Telo si s tým poradí samo a vypudí ho von.**

Miesto iba sledujte.

Netreba to vyberať ihlou ani bežať na pohotovosť.

Ak ste ale neistí a chcete dať z tela preč aj hlavičku, nechajte to na odborníka, pretože pri rýpaní, môžete do kože zaniest infekciu.

➤ KEDY VYHLÁDAŤ LEKÁRA?

1. Keď sa jednoducho **bojíte kliešťa vybrať**, alebo máte neposedné dieťa, a už dopredu viete, že vyberanie by bolo náročné.
2. Niektoré odporúčania hovoria, že aj keď vám **zostane hlavička v koži**, vyhľadajte lekára, aby ho odborne vytiahol. No telo si s tým zvyčajne samo poradí.
3. **Ak sa objavia príznaky lymskej boreliózy alebo kliešťovej encefalitídy**, ktoré sme si popísali vyššie.

➤ ČO JE EŠTE DÔLEŽITÉ?

ZAZNAMENAŤ SI do kalendára kedy a na akom mieste bol kliešť prisatý.

- Miesto je potrebné sledovať niekoľko týždňov.
- Ihneď, ako sa objavia príznaky chrípky, buďte obozretní a myslite na to, že vaše dieťa malo prisatého kliešťa.
- V letnom období, kedy je chrípkových ochorení menej, pri príznakoch ochorenia, vždy myslite na túto možnosť, pretože ste si prisatého kliešťa nemuseli vôbec všimnúť. Telo dôkladne prehliadnite a hľadajte aj iné príznaky infekcie od kliešťa (napr. červené ťačky)

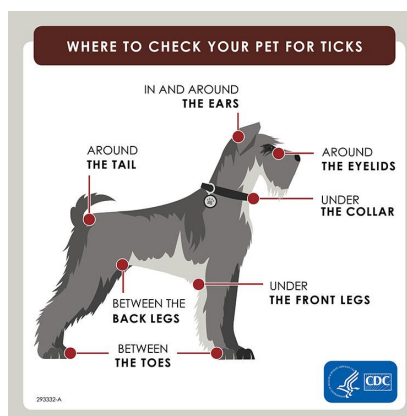
➤ AKO HO SPRÁVNE ZNEŠKODNIŤ?

- **NIKDY NEROZPUČTE KLIEŠŤA medzi prstami!!!!**, pretože vám stačí drobný záder alebo ranka a nakazíte sa infekciou od neho.
- **SPÁĽTE HO** (napr. aj na tej vatovej tyčinke), príp. ho po vybratí z kože dajte do vreckovky a tak spáľte. Nikdy však nebuďte blízko vatovej tyčinky, aby sa nestalo, že pri pálení, keď kliešť praskne, jeho obsah vám vstrekne rovno do tváre!
- **OBLEPTE HO LEPIACOU PÁSKOU A VYHOĎTE DO KOŠA**, príp. si ho ponechajte alebo pošlite na vyšetrenie do laboratória (čo stojí dosť peňazí a v podstate to nie je nevyhnutné robiť)
- **NEsplachujte ho do záchoda**, lebo on síce nevylezie von, ale vy ho spláchnutím odplavíte na iné miesto, kde sa môže opäť na niekoho prisáť.

❖ PREVENCIA PRISATIA KLIEŠŤA

1. REŽIMOVÉ OPATRENIA

- **Oblečenie** - pevné topánky, dlhé nohavice s gumou cez členok alebo nohavice zasunuté v ponožkách (počas leta je to ale mission impossible, že áno. Lepší je hladný materiál, po ktorom sa im ťažšie lezie - šmýkajú sa a na bledom oblečení ich skôr zbadáte. Výborným pomocníkom môžu byť aj ochranné návleky.
- **Nepohybujte sa v hustom trávnom poraste** - ale zas zakázať a večne deti napomínať tiež nie je bohviečo, preto je lepšie ich viac sledovať počas prestávok na jedenie
- **Po návrate z prechádzky oblečenie vyzlečte ešte vonku a vytraste**, pretože praním kliešťa nezničíte, v sušičke pri vysokých teplotách však áno.
- **Ihneď po návrate z vonku sa osprchujte a prehlídnite celé telo**
- **Svojho domáceho miláčika vyčesťe** (kde sa u domácich miláčikov vyskytujú najviac, si pozriete na obrázku)

2. REPELENT

- Keďže je detská pokožka, najmä u tých najmenších veľmi citlivá, **je potrebné aplikovať repelenty opatrne**.
- Odporúča sa **nestriekať ho priamo na pokožku**, ale skôr na oblečenie (ponožky, tepláky, tričko).
- Ak chcete nastriekať priamo na kožu, **je dobré najskôr skúsiť reakciu deť vopred na malom kúsku kože** (predlaktie).
- Odporúča sa tiež repelenty striedať.
- Na trhu je už dostupných veľké množstvo šetrných, ale zároveň účinných repelentov pre detičky.

Môžete si vyrobiť aj svoj vlastný **prírodnejší repelent s obsahom esenciálneho oleja**

- *eukalyptus, rozmarín, mäta, klinčeky, majorán, bazalka, levandula, citronela*
- dokonca si môžete vyrobiť aj rozmarínový odvar a naliať ho do rozprašovača
- receptov na internete nájdete množstvo
- s olejmi u detí pod 3 roky buďte ale opatrní, aby nevznikla reakcia na pokožke

3. ULTRAZVUKOVÉ ODPUDZOVAČE

- sú **najnovším a najšetrnejším typom prevencie**
- sú netoxické, nevylučujú žiadne chemické látky ani vône
- môžete ich nosiť na oblečení, u menších detí ich môžete vložiť aj do kočíka

4.SIEŤKA PROTI HMYZU

- mechanická bariéra na ochranu bábätka v kočíku

5.NÁRAMOK

- môžete ho použiť aj u malých detí, no u bábätiek ho nedávajte nikdy priamo na pokožku
- položiť ho môžete do tesnej blízkosti dieťaťa, no **dbajte na bezpečnosť**, aby ho dieťa necumlalo a nedotýkalo sa ho.
- u väčších detí ho môžete nasadiť na zápästie alebo členok
-

6.PRAVIDELNÁ KONTROLA

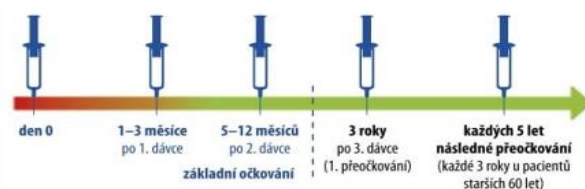
- už počas samotnej prechádzky v prírode **pohľadom prehliadajte dieťa počas prestávky pri jedení či oddychu**
- nebuďte ale tá matka s lupou ako detektív Colombo, ale robte to nenápadne, lebo aj svojim správaním ovplyvňujete chovanie a strach detí.
- buďte nenápadná ;-)

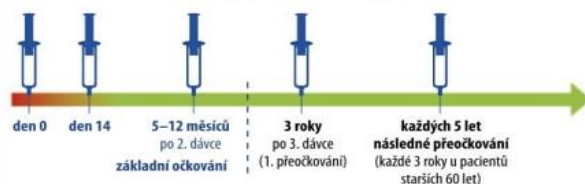
7. OČKOVANIE proti kliešťovej encefalitíde

- **naplánujte si ho v zimnom období**, najneskôr do februára
- očkovanie pozostáva z **3 dávok**, preto je dôležité naplánovanie očkovania ešte pred nástupom aktívneho obdobia výskytu
- protilátky v tele nevznikajú ihneď po očkovaní, ale až po cca 14 dňoch po prvej dávke. Dostatočná ochranná hladina protilátok vzniká až po druhej dávke
- dieťa musí byť zdravé (i keď v jesenných mesiacoch je to umenie vychytať)
- **medzi prvou a druhou dávkou je čas 1-3 mesiace, tretia dávka sa aplikuje za 5 - 12 mesiacov po druhej dávke** (v letnom období sa môže rozmedzie medzi prvou a druhou dávkou skrátiť na 2 týždne)
- **NEodporúča sa približne 2-3 týždne po nájdení kliešťa** z toho dôvodu, že sa môžu objaviť prvé príznaky boreliózy (prvé príznaky nákazy sa objavujú 1-4 týždne od prisatia ako červená škvrna na koži a príznaky bežnej virózy)

Běžné očkovací schéma

Zrychlené očkovací schéma

OČKOVANIE proti lymfkej borelióze neexistuje, preto je tam ochranou jedine prevencia prisatia a skoré vybratie kliešťa.

8. NOSTE SO SEBOU DO PŘÍRODY LEKÁRNIČKU, kde budete mať pár vecí, ktoré vám pri vyberaní kliešťa pomôžu (pinzeta, dezinfekcia, vatová tyčinka).

❖ MOJE DIEŤA ZJEDLO KLIŠŤA!!!

Ak máte doma domáce zvieratko, určite ste mu už niekedy vytiahli toho odporne nacucaného kliešťa.

Táto časť príručky je extrémne nechutná, ale verte, či nie. Deje sa to.

Kto ste už videl nacucaného kliešťa viete, že je to bobuľka podobná čučoriedke alebo malému hroznu a malé deti majú toto ovocie radi. Zbadajú bobuľku na zemi a šup s ňou do pusy.

ČO ROBIŤ?

NEPANIKÁRTE, i keď je vám čo i len pri tejto predstave na vracanie, nie je to také nebezpečné, ako si myslíme.

Tráviaci trakt si s nacucaným kliešťom hravo poradí bez toho, aby sa dieťa nakazilo alebo ochorelo z neho.

Problém a riziko nákazy boreliou je jedine vtedy, ak má dieťa v ústach čerstvú otvorenú ranu (aftu, vytrhnutý zub), cez ktorú by sa krv z rozkusnutého kliešťa dostala do krvného obehu dieťaťa. Ak dieťa žiadnu ranu v ústach nemá, s kliešťom si hravo poradia žalúdočné kyseliny, ktoré všetko zlikvidujú.

Každopádne si tento nechutný zážitok poznačte do kalendára, aby ste to mali na pamäti, ak by sa u dieťaťa objavili známky virózy po približne 1- 4 týždňoch.

NEZABÚDAJTE, že!!!!

**NAJDÔLEŽITEJŠIE JE ZABRÁNIŤ PRISATIU KLIEŠŤA.
PREVENCIA JE VŽDY LACNEJŠIA AKO LIEČBA.**

Ak už ale kliešťa nájdeme prisatého, je potrebné ho **ČO NAJSKÔR VYTIAHNUŤ** a miesto vydezinfikovať, zapísať si dátum a miesto prisatia do kalendára, miesto sledovať a pri príznakoch bežného vírusového ochorenia o 1-4 týždne od prisatia, myslieť aj na možnosť nákazy boreliózou či kliešťovou encefalitídou.

Prevenca samotného prisatia je tá najdôležitejšia, ale nie vždy tomu dokážete zabrániť. To, že vaše dieťa si prinieslo domov kliešťa, alebo nedajbože uňho prepukla lymfická borelióza či kliešťová encefalitída, neznamená to, že ste zlá matka a neznamená to ani to, že ste svoje dieťa neochránila.

PRÍRODA JE LIEK,
preto v nej trávte času čo najviac, aj napriek tomu, že tam na vás a vaše deti striehnu rôzne nástrahy. Zážitky, ktoré si odtiaľ prinesú, sú na nezaplatenie.

A vy dospeláci buďte na nečakané situácie pripravení, aby ste neskôr neboli prekvapení a neľutovali ste, že ste si do batohu nezobrali pár vecí na prvú pomoc navyše.

Pripraviť sa na náhle situácie môžete aj prostredníctvom mojich kurzov, ktoré nájdete na www.sestrickaonline.sk

Želám vám krásne a hlavne pohodové prechádzky prírodou.

Vaša
SESTRICKA ONLINE

ZDROJE:

file:///C:/Users/PC/Downloads/18_komisia_Lymska-borelioza-OPS-Infektologia.pdf
<https://imunovital.sk/lymska-borelioza-lb/>
<https://www.ruvzpd.sk/epidemiologia/informacie-o-prenosnych-ochoreniach/kliestova-meningoencefalitida-a-ockovanie/>
https://www.wikiskripta.eu/w/Kl%C3%AD%C5%A1%C5%A5ov%C3%A1_encefalitida
https://www.ifcor.cz/files/download/Lymeska_borrelioza.pdf
<https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/borelioza-priznaky-prubeh-a-lecba/>
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jgf2.297>
https://www.researchgate.net/figure/Erythema-Migrans-Courtesy-of-CDC_fig3_329030553
<https://www.msdmanuals.com/professional/multimedia/image/erythema-migrans>

obrázky produktov na prevenciu sú stiahnuté z ponuky lekární a e-shopov